

Archivní 2257/4, 149 00 Praha 4
telefon: +420 974 847 240
e-mail: posta@nacr.cz
ID datové schránky: fe3aixh
<http://www.nacr.cz>

NACRX002IXFJ

Dne: 13.3.2017 | Naše značka: NA- 591-3/12-2017 | Vyřizuje/tel.: Vojáček / 974 847 346
Vaše značka: pro domo

ZPRÁVA ZE ZAHRANIČNÍ PRACOVNÍ CESTY

MÍSTO: Bazilej, Švýcarsko

ÚČEL CESTY: Konference, konzultace v oblasti digitální archivace

ÚČASTNÍCI CESTY: PhDr. Ing. Milan Vojáček, PhD., Mgr. Zbyšek Stodůlka

ZPRÁVU PODÁVÁ: PhDr. Ing. Milan Vojáček, PhD.

NAVŠTÍVENÉ INSTITUCE: Staatsarchiv Basel-Stadt

TRVÁNÍ CESTY: 27. 2. - 1. 3. 2017

DATUM VYHOTOVENÍ: 7. 3. 2017

SCHVALUJE: PhDr. Eva Drašarová, CSc., ředitelka Národního archivu
podepsáno elektronicky

TEXT ZPRÁVY ZE ZAHRANIČNÍ PRACOVNÍ CESTY

ČÁST VŠEOBECNÁ:

Ve dnech 28. 2. – 1. 3. 2017 se v Bazileji konalo 21. zasedání pracovní skupiny Archivierung der Unterlagen aus digitalen Systemen (Archivace dokumentů z digitálních systémů), která sdružuje archivy, knihovny a zájemce o problematiku digitální archivace převážně z německy mluvících zemí. Během dvoudenního jednání zaznělo 16 příspěvků. Zbyšek Stodůlka z Národního archivu prezentoval plánované využití prvků budované národní IT architektury pro identifikaci a autorizaci uživatelů národního digitálního archivu. Konference byla velice dobrou příležitostí pro přímou výměnu zkušeností v oblasti vývoje digitálních archivů. Za úspěch a ocenění naší práce považujeme rozhodnutí pořadatelů, že v roce 2019 bude toto setkání hostit Praha.

Prezentace jednotlivých příspěvků je možné shlédnout na:

<http://www.staatsarchiv.sg.ch/home/auds/21.html>

Součástí programu byla také prohlídka Staatsarchiv Basel-Stadt, který se nachází v přilehlých prostorách městské radnice. Archiv v současné době projektuje novou moderní archivní budovu. Ředitelka archivu Esther Baur Sarasin velmi vstřícně nabídla Národnímu archivu materiály a analýzy, které k problematice shromáždili.

ČÁST ODBORNÁ:

Shrnutí jednání:

Úvodní pozdravy a přivítání pořadatelů (Esther Baur Sarasin, ředitelka Staatsarchiv Kantons Basel-Stadt a Dr. Jürg Schmutz, Präsident der Aufsichtskommission der KOST)

I. Teoretické a metodologické úvahy

Lambert Kansy (Staatsarchiv Basel-Stadt) a Martin Lüthi (Staatsarchiv St. Gallen) prezentovali výsledky projektu, který probíhal v letech 2015-2017 a zabýval se analýzou archivních informačních systémů (AIS) s cílem vytvořit referenční model AIS. Potvrdila se velká různorodost a komplikovanost různých AIS. Výsledkem projektu je dokument „KOST-Diskussionspapier AIS-Modell“, který je dobrým východiskem pro další diskusi a obsahuje mj. specifikaci AIS z pohledu IT architektury (modelováno pomocí ArchiMate). (viz http://kost-ceco.ch/cms/index.php?ais_conceptual_model_de)

Christian Keitel (Landesarchiv Baden-Württemberg) se zaměřil na analýzu cílových skupin (designated community) a cíle uživatelů digitálních archivů. Toto téma bylo postupně precizováno při přípravě OAIS modelu v letech 1995 až 2001 a Keitel považuje tuto diskusi za zásadní pro ujasnění si významu pojmu archiv a pro uchopení uživatelských skupin. Co je vodítkem pro archivy při rozhodnutí, co archivovat? Externí roli hrají především tyto faktory: financovatelnost, přiměřenost, automatizace a autenticita. Koncepce vycházející při výběru archiválií pouze z věci, které se dokumenty týkají, je nedostatečná. Dobrým kompasem může být právě to, pro koho výběr archiválií děláme (designated community) a proč bude tyto archiválie od nás chtít (potvrzení, historická analýza, privátní genealogie, zachycení činnosti úřadu apod.) Toto hledisko má zásadní dopad pro digitální dokumenty a mělo by hrát roli při volbě formátu nebo při rozhodnutí, zda zvolit emulace nebo migraci. (k tématu Nutzungsziele viz též *Archivar* 61,H3, 2008, S. 276-278)

II. Téma nákladů spojených s digitální archivací

Krystyna W. Ohnesorge (Schweizerisches Bundesarchiv) představila řešení digitálního archivu pro spolkové úřady Švýcarska. Jádrem systému je řešení firmy Preservica. Archiv vedle poradenství a školení poskytuje také nástroje pro předávání SIP. Do roku 2020 chtějí zavést standard pro spisovky. Chtějí archiv nabízet třetím stranám jako službu a tím částečně hradit náklady na provoz. V současné době mají uloženo 18TB digital born dokumentů.

Julia Krämer-Riedel (Historisches Archiv der Stadt Köln) a Tobias Schröter-Karin (LWL-Archivamt für Westfalen, Münster) analyzovali na příkladu projektu DiPS.kommunal konkrétní náklady na dlouhodobé ukládání digitálních archiválií.

III. Datové formáty

Kai Naumann (Staatsarchiv Ludwigsburg) a Christoph Schmidt (Landesarchiv Nordrhein-Westfalen) se zabývali dopadem použití ztrátové komprese u statických obrazových dokumentů.

Claire Röthlisberger-Jourdan (KOST) a Martin Kaiser (KOST) předvedli výsledky výzkumu, který se zabýval popisem formátu TIFF.

Stephanie Kortyla (Sächsisches Staatsarchiv) a Christian Treu (Sächsisches Staatsarchiv) se zabývali identifikací formátů prostřednictvím nástroje DROID a registru PRONOM a jeho nastavením.

IV. Konzultace s úřady, spisová služba a archivace webu

Christine Friederich (Landesarchiv Nordrhein-Westfalen) a Martin Schlemmer (Nordrhein-Westfalen) se zabývali důležitým aspektem spojeným se zaváděním zákona o elektronickém úřadování v Severním Porýní – Vestfálsku, kterým jsou konzultace archivářů s úřady. Archiv vystupuje v roli poradenského a školicího centra v problematice celého životního cyklu dokumentů. V diskusi zaznělo, že tyto otázky byly teoreticky diskutovány v letech 1996 až 2005, ale bez nějakého konkrétního výsledku odrážejícího se v praxi. Nyní probíhá druhá vlna a někteří se domnívají, že tentokrát je role archivů větší než v minulosti.

Joachim Rausch (Deutsches Bundesarchiv) a Marion Teichmann (Deutsches Bundesarchiv) informovali o stavu agendových systémů využívaných spolkovou správou. V roce 2015 udělali průzkum a získali informace o více než 500 agendových systémech. Pro jejich další evidenci využívají databázi APEX (Oracle Applikation Express) a na tuto agendu mají 3 lidi. Jsou si vědomi toho, že agendových systémů je mnohem více, ale snaží se zachytit alespoň ty, které jsou cenné pro archivaci. Aktualizace databáze je na archivářích. Dosud ovšem nepřevzali žádný agendový systém do archivu.

Sigrid Schieber (Hessisches Hauptstaatsarchiv) pokračovala v tématu a zamýšlela se nad popisem převzatých agendových systémů. V současné době mají vzorek 17 systémů a hledají optimální přístup, jaké části databází mají převzít a jak je popsat, která metadata převzít. Jako zásadní otázky vidí: Je možné tuto metodu standardizovat? Kde má být a jak má být uložen popis databáze? Jak rozsáhlá má být dokumentace agendového systému apod.

Kerstin Brunner (Staatsarchiv Basel-Stadt) a Olivier Debenath (Staatsarchiv Basel-Stadt) představil výsledky pilotního projektu pro archivaci webu, který proběhl v letech 2014 až 2016. Archivují 1 x ročně 150 webů institucí působících v kantonu Basel. V současné době preferují sbírkový přístup, přičemž mají zajištěno prolinkování na fondy původců.

V. Přístup a digitální badatelna

Zbyšek Stodůlka (Národní archiv) ukázal plánované využití národní IT architektury pro identifikaci a autorizaci uživatelů NDA.

Konferenci zakončil Beat Gnädinger (Staatsarchiv des Kantons Zürich), který stručně připomněl historii postupného on-line zpřístupnění archivních pomůcek.